

REPUBLIKA SLOVENIJA USTAVNO SODIŠČE

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Umeta

Glsoval sem za zavrženje pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti dogovora o varnostno obveščevalnem sodelovanju med Obveščevalno varnostno službo Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in Sektorjem za varnostno in obveščevalno dejavnost v Ministrstvu za obrambo Republike Makedonije. Strinjam se tudi z razlogom za zavrženje, torej s stališčem, da postane mednarodna pogodba sestavni del pravnega reda z zakonom oziroma z uredbo o ratifikaciji ter, da Ustavno sodišče ni pristojno za oceno "predpisov", ki niso sestavni del pravnega reda Republike Slovenije.

Mnenja pa sem tudi, da bi moralo Ustavno sodišče zavreči pobudo predvsem zaradi pomanjkanja pravnega interesa pobudnikov.

Zavrženje zaradi nepristojnosti namreč terja vsebinsko oceno neke pogodbe in stališče o vprašanju, ali bi taka mednarodna pogodba morala biti ratificirana z zakonom ali z uredbo vlade.

To pa je včasih zahtevno vprašanje, katerega analiza v svojem bistvu terja vsebinsko ocenjevanje, pa čeprav na koncu pripelje do zavrženja torej do procesne odločitve. Bistvo pomanjkanja procesnih predpostavk pa je prav v tem, da se Ustavno sodišče ne ukvarja z vsebino izpodbijanega akta. Iz tega razloga bi moralo Ustavno sodišče v primeru, kadar pobudniki nimajo pravnega interesa, izdati čisto procesno odločitev in ne vsebinsko ocenjevati izpodbijanega akta.

Po določbi drugega odstavka 162. člena Ustave in 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču je pravni interes za vložitev pobude predpostavka za njeno obravnavanje. Pravni interes je po drugem odstavku 24. člena ZUstS podan, če predpis, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma pravni položaj. Po ustaljeni praksi Ustavnega sodišča mora biti pravni interes neposreden in konkreten.

Splošen in abstrakten interes, ki bi ga imel kdorkoli, ne zadošča. Ugoditev pobudnikovemu predlogu mora privedi do spremembe pobudnikovega pravnega položaja (tako že na primer v sklepu št. U-I-249/94 z dne 12. 5. 1994 - OdlUS III, 48 in št.

U-I-155/94 z dne 9. 11. 1994 - odlUS III, 121). Skrb za splošno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin pravnega interesa ne utemeljuje. V tem konkretnem primeru so poslanci - pobudniki utemeljevali svoj interes tudi s trditvijo, da sta sprejem in uporaba neratificirane mednarodne pogodbe kršila tudi pravice poslancev, saj je po veljavnih predpisih samo državni zbor pristojen za ratifikacijo mednarodne pogodbe. Vendar po mojem mnenju skupina poslancev oziroma posamezni poslanci nimajo neposrednega interesa za izpodbijanje aktov, ki bi po njihovem mnenju morali biti sprejeti in objavljeni kot predpis, tudi ne mednarodnih dogovorov, ki bi jih moral po njihovem mnenju ratificirati državni zbor. Na področju sklepanja mednarodnih pogodb lahko poslanci pristojnosti državnega zbora v postopku pred Ustavnim sodiščem varujejo bodisi z vložitvijo zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisa, tudi predpisa o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ali pa že v postopku ratifikacije z vložitvijo zahteve za izdajo mnenja o skladnosti mednarodne pogodbe z Ustavo (prvi odstavek 21. člena ZUstS in drugi odstavek 160. člena Ustave). Obe sredstvi pa lahko vložijo najmanj trideset poslancev, kar v obravnavani zadevi ni primer.

Ustavno sodišče v postopku abstraktne ocene predpisov in tudi mednarodnih pogodb nima neomejenih pristojnosti in ne more biti vedno organ, ki ocenjuje po mnenju pobudnikov nezakonitost ali celo protiustavnost ravnanj državnih organov. Obstojajo druge vrste odgovornosti in postopkov za njeno ugotavljanje, kot so na primer postopek za ugotavljanje odgovornosti predsednika republike po 109. členu Ustave, postopek interpelacije po 118. členu Ustave in obtožba zoper predsednika vlade in ministre po 119. členu Ustave. S 109. in 119. členom Ustave je predpisana tudi pristojnost Ustavnega sodišča. Izven teh posebej določenih pristojnosti Ustavnega sodišča in izven določb o pristojnosti

Ustavnega sodišča iz 160. člena Ustave pa Ustavno sodišče ni pooblaščno postopati in odločati o zatrjevanih nezakonitih ali celo protiustavnih ravnanjih državnih organov. Poslanci pa izven teh postopkov tudi ne morejo imeti neposrednega pravnega interesa za ugotavljanje kršitev zakona ali Ustave s strani nosilcev oblasti.

dr. Lojze Ude